

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Intr'o lună.

Înainte cu o lună mereu ne întrebam! Fi-va războiul? Nu va fi? Atăca-va Bulgaria pe turci? Au bani? Au miliție? Răspunsurile, ce ni le dam fiecare, nu prea erau măgulitoare pentru micile popoare de „țărani”, pe cari noi parfumații și mai ales ciocoimea țării românești erau dedați ai lua peste picior. Vai de capul lor! Nu se vor reculege nici în cincizeci de ani! D'apoi încă păcurarul din Cetinje, cel cu cămașa scoasă? „Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire!... „Cal verde, sârb cuminte” și celelalte, câte cei conștienți de vârtuțile lor le spun despre ticăloșii, nevrednici să caute la înălțimile, de unde vorbim noi, cari nu trăim în peninsula balcanică. Între astfel de împrejurări e explicabil, dacă opinia publică privea cu oare care zimbet la întreprinderea celor patru țărișoare și era convinsă, că turcul n'are decât să se ridice cu acești pitici în spinare și au să cadă de-a valmă să-și frângă grumazurile. — Neastâmpărații! Popoarele de țărani însă altcum și-au aprepțiat forțele și altcum au judecat pe turc. Au plecat în numele Sfintei Treimi într'un pământ, în care adâncită le e gloria străbună și umbra de eroi. Șasă secolii au pândit clipa aceasta și când visul măririi venitoare a captivat toate mințile, a aprins toate inimile, atunci au trecut toți dela mic la mare granițele spre Turcia. Și Sfânta lor cruce a făcut minuni. Înainte cu o lună Turcia era mare putere — azi nu mai este. Înainte cu o lună nici răspuns n'a dat turcul la ultimatul țărișoarelor, — azi cerșește pace rușinoasă pela guvernele Apusului, ca să-și poată mântui batâr resturi dintr'o existență ticăloasă. Înainte cu o lună încă pașalele, valii și ceialalți funcțio-

nari turcești ai statului, stăpâneau turcește milioanele cari vorbeau bulgărește, sârbește ori grecește și se închinau Prea Sfintei Treimi — azi împrăștiati sunt, ca fumul de vânt, și fericit să poate zice acela, căruia din atotputernicie, mărire, împărăție și avere i-a rămas sufletelul tremurător în oase. Eri încă atotputernicul padișah, neînvinga oștire, eternul stat turcesc, azi plânset, destrămare, ruină.

Vedeți băeți, așa s'a prăbușit împărăția turcească. Intr'o lună. Intr'o lună de toamnă! Nici să o fi aruncat în foc. Parcă ne vine a crede, că dacă lumea ar fi știut, că așa ușor e — ar fi prăbușit-o mai de mult. Ce să stea așa pe picioare de prun! Să seducă pe toți, că ce puternică e, padișahul așa, oștirea pe dincolo, flota neînvingă, tesaurul nesecat!... Altă moarte a meritat. După un trecut atât de glorios și înfiorător deodată, lumea se aștepta la o tragedie sguuitoare. „Se va scula dela Apus și dela Răsărit, dela Mează-noapte și Miază-zi împărați puternici și vor porni cu oștirile lor dela cele patru vânturi, câtă frunză în codru, cât năsip în mare, și vor coborî asupra robului tău Allah. Și se va întuneca soarele să nu vadă și vântul oprise-va să nu audă răcnetul de războiu a fiilor tăi. Umfla-se-vor paturile râurilor de sângele vitejilor tăi, copiii, bătrâni, femei vor lua locul celor căzuți, dar locul nu-l vor părăsi, locul de onoare, umbrit de falfăitul steagului tău stânt.”

Ca o furtună fără veste au apărut turcii în anul 1356 pe țărmul Europei. Popor aziatic, crescut în războiu, a traversat în curînd peninsula balcanică, cutropind una după alta țările, orașele, cetățile. Sultanul Murad I. învinge pe Sârbi la Cosovo-polie în 1389. Pe câmpul de luptă rămâne cu întreaga lui oștire țarul Sârbilor Dușan Lazar,

iar țara lui e ocupată de turci. Pe sultan îl omoară tot acolo sârbul Obilits Milos, furișându-se în cortul padișahului, îmbrăcat în haine turcești. Urmasul acestuia Baiazed I. face țara românească tributară, iar Grecia o cucerește, Murad al doilea cucerește Albania, urmașul acestuia Mohamed II. Constantinopolul (1453). În vremea domniei lui ajunge în stăpânire turcească întreaga peninsula balcanică. Sultanii Selim I. și Suleiman II. cuceresc Persia, Siria, Egiptul, iar în Europa au ajuns oștirile turcești până la zidurile Vienii, care putu scăpa numai ca prin minune de cutropirea turcilor. Ajunse a fi înfricoșate oștirile lor. Până în Polonia, Austria, Italia răspândeau groază și fior. Pe oceanul atlantic jefuia flota turcească corăbiile, pe cari le prindea, iar porturile și țărmurii statelor marginase erau într'o continuă temere de jaf și tribut. Numele de turc era nume de groază și creștinii din apus se rugau pentru frații lor ajunși robi sub stăpânirea turcească.

Cu moartea lui Suleiman II, (1566) ajunge în declin și potestatea turcească. Supunând atâtea țări, atâtea popoară, era natural, că acum la zenitul la care au ajuns, să și exploateze situația de învingătorii, storcând și jefuind cât numai credeau, că pot, dela cei robiți Bacışul deveni o armă de apărare în mâna popoarelor supuse, a căpeteniilor acelor. În veacul al XVIII întreaga administrația, iustitia turcească se baza exclusiv numai pe acest sistem de bacșis. Nu era acel viciu, pe care în Constantinopol să nu ți-l conzidere pentru bani și aceea fără de lege, pe care să nu o poți cumpăra. Funcționarii erau niște storcători ordinari, prădători trimiși să jefuie și impileze. Vânătoria după aur a ajuns așa de departe, încât țarul Petru cel mare,

încunjurat cu întreaga sa oștire la Prut de turci, a putut scăpa teafăr prin banii și auriturile, cu care țaravna a corupt pe comandantul turcesc Baltadzsi-Mohamed.

Sistemul acesta de jaf și corupție s'a perpetuat, s'a practizat până în zilele noastre. Turcul se considera pe sine domn absolut, iar popoarele subjugate erau marfă, pe care el a cucerit-o și cu care face ce vrea. Cine avea parale își putea cumpăra dreptatea — care nu, era vai de el. Inceputul veacului al XIX, aduse în sfârșit popoarelor balcanice subjugate de turci libertatea așteptată de secolii. În 1809, se răscoală Sârbii sub Cara-George și după aceea sub Miloș Obrenovics, după care turcii recunosc autonomia Sârbiei. În 1821 își elupta Grecia libertatea. În 1821 fu Moldova și Muntenia eliberată, iar în 1878 Bulgaria. Turcia se răstrânsă tot la mai puțin și mai puțin teritor în peninsula balcanică.

Cu toate aceste Turcia nu învățase nimic din istorie. Pe când în apus granițele statelor începură a se marca după necesitățile grupurilor locuitoare, a se proclama egalitatea de drept, de sarcini pentru toți cetățenii fără deosebire de rasă și lege, turcul făcea mereu pe stăpânul, absolutul stăpân al unor oameni despoiați de ori-ce drept și scoși

de sub scutul legilor. Și pe când statele în apus căutau razimul lor în simpatiile și interesele futuror cetățenilor, lăsând să se valideze voința națiunilor în toată plenitudinea ei la aducerea și executarea legilor, turcul lovea cu mâna pe patul pustii, proclamând principiul stăpânirii și a dispunerii absolute. Stăpânirea turcească a stors, dar n'a dat țării nimic. Deșert e pământul ei. Drumuri de fer de abia de ieri, altele aproape nimic. Tesaurul țării a fost pentru cei din jurul lui. Vămile, monopolurile, poșta, aceste arterii de viață pentru o țară: vândute, zălogite. Nu putea să nu piară. Injos a semănat ură și blăstăm, în poporație, care era bulgară, greacă, sârbă. Ca niște omide rodeau pe de-asupra turcii — stăpâni, în numele statului, care se măcina. Un cutremur a lipsit, o mișcare, ca să pice deavalma omidele și se rămâne copacul falnic, mândru în fața soarelui în căldura primăverii.

Scuturătorii au venit. Europa zicea, că sunt prea pitici „eliberatorii“, ei se credeau eroi. Europa credea, că sunt vânători de bogății, cari n'au ce căuta în Turcia, ei ziceau că merg în pământul strămoșilor lor. Europa zimbea, că vor da cu ghioga asupra turcului, înfricoșatului turc, ei ziceau și ghioga arma, când sufletul lor e saturat de dorul

răsbunării a celor șase secolii. Europa ridea de străițile cu ceapă, de opincile militarilor, de fraternizarea caraghioasă a țăranilor cu domnii, ei mergeau ca visionari cătră mormântul lui Lazar Dușan pe câmpul mierlelor, a bătrânului Jug Bogdan căzut cu nouă copii ai lui tot acolo. Școala, presa, cântecul poveștile au pregătit de secolii acest popor pentru momentul de azi.

Mirarea-i deci, că o lună le-a trebuit numai, ca să sfârme o împărăție turcească?

Corespondințe.

Din Vicariatul Hațegului.

Nov. 1913.

Sinodul de toamnă. Misiunile sacre pentru preoți. Mănăstirea Prislopului. Icoana făcătoare de minuni.

Preoțimea gr. cat. din vicariatul Hațegului și-a ținut sinodul de toamnă la s. Mănăstire a Prislopului. Sub conducerea spirituală a Părintelui Leo I. Man egumenul acestei Mănăstiri s'au ținut deodată și exerciții spirituale sau mai corect zis misiuni sacre pentru preoți. La acestea au participat cu totul 20 preoți, scuzați au fost doi, unul pentru bătrânețe, unul pentru morb. Ne fiind loc destul la s. Mănăstire pentru toți de-odată, și pentru ca lipsele sufletești ale credincioșilor să poată fi îndeplinite părintele vicar Dr. V. Frenț a împărțit preoțimea în două grupe și anume unii au luat parte de Luni 28 Oct. până

FOIȚA.

PRIN MUNȚII APUSENI.

Dela Turda până la Iara-de-jos.

(Continuare).

De aici suim iarăș ceva deal în drumul spre Iara-de-jos. De pe coastă Agrișul cu casele-i respirate și grădinile-i pline de pomi roditori are o înfățișare plăcută.

Pe cale ne întâlnim cu un om strânga la nește ovăs, cosit pentru nutreț. Cât ce ne vede ne oprește și ne întreabă, cu ce slujbă umblăm prin părțile acelea. Răspunzându-i, că umblăm să vedem numai satele și oamenii, ne spune, de vremea, când a fost el cătană. Pomenia de împăratul, și zicea, că e năcăjit, are o casă grea și după atâta slujbă de vre-o 30 ani, făcută în Italia, și fiind pe lângă aceea și rănit la un picior în bătaie ar vrea să meargă la Împăratu să i-se plângă, ca să-l ajute cu ceva. Numai cât n'are cu ce, și afară de aceea se teme, că sosind pe acolo n'a putea răzbi la el. I-am dat sfatul să-i spună notarului năcazul și acela să-i bage jalba la împăratu. La ce ne răspunde, că și pe la notarul a umblat de câteva ori, dar nu i-a făcut nici o ispravă. „Acum însă fie ce-o fi,

o să-mi i-au în traistă și-o să plec la împăratul“. I-am spus, că dacă are cu ce-și încurca năcazurile să-i dea pace împăratului, că pe acolo e greu de străbătut.

Cu acestea vorbe lăsându-l în paza Celui de sus am plecat mai departe printre holde băgate în pământ și cucuruze mici, ca vai de ele.

În urmă ajungem în Iara-de-jos, un orașel, ce acum se infiripează, cu locuitori mai mult unguri și câțiva jidani, cari vreau să facă din el un centru unguresc, din care ca și dintr'un isvor să se reverse cultura maghiară peste satele din jur. Puținii Români, cari sunt încă grijesc să nu scape terenul de sub picioare, de aceea își bat capul să le fie în rând biserica și școala. Biserica e în stare bună, și încăpătoare, dar nu prea arătătoare. E zugrăvită, dar nește tulipani ungurești impresionează cam neplăcut. Școala confesională fiind obiectonată o ridică din nou, ca să fie corespuzătoare, fiindcă statul face mereu la școli — căci sunt vre-o trei — voind să apuce și pe copiii de Români în ele. Părintele Ioan Lucaci — ai cărui oaspeți am fost, un bărbat însuflețit și cu durere pentru biserică și neam cu învățătorul și avocatul Giurgiu veghiază încontinuu să n'ajugă școala pe mâna străinilor.

Din cauza aceasta au multe învălmășeli și frământări cu ungurii, cari îmbătați de șovinismul, caracteristic lor, vreau să

pună mâna pe toate. Copiilor de Români cari cercetează școlile lor abia le permite să învețe studiul religiunii în sub acoperământul clădirii lor. Până și preotul romano-catolic, care cu toate, că e francez de origine totuși și el se amestecă în daraverile noastre și umblă să câștige de mici pe copiii Românilor. Dar nici Români nu se lasă. Ar înființa și ei o casină românească — căci la cea ungurească ai cărei membri s'au făcut, ceea ce nu e tocmai bine, sunt amenințați în toată clipita cu eliminarea din sânul lor — dar n'au parale cu ce s'o susțină. O bancă românească condusă de protopopul Bueur și de preotul Racovițan e așezată în casele avocatului dr. Giurgiu, și o mână destul de bine. Ar mână-o și mai bine dacă n'ar mai fi și o bancă jidovească. Cu vremea însă poate s'o întrecă pe cea străină. Se ocupă mai ales cu economia, dar is dedați și cu meseriile. O parte din străini fac oale, cu cari își câștigă pâinea cea de toate zilele.

Poziția orașului nu e urită și câteva clădiri mai alese dau o înfățișare atrăgătoare orașului. Cu deosebire localul judecătorei, biserica rom-catolică și câteva clădiri de ale privaților — împrumută orașului o frumusețe oarecare. Nu lipsesc însă nici crișmele și bolțile jidanilor, în pungile cărora se varsă mai toți banii muntenilor, căci Iara e locul de întâlnire și de târg al multor sate.

Că va deveni Iara, un oraș românesc

Miercuri în 30, atunci a venit grupa a doua ținându-se în aceeași zi sinodul, după care grupul primă s'a dus dând loc grupei a doua și suplinind în eventualele funcțiuni pe preoții tari au rămas la exerciții până Vineri în 1 Novembre.

Deprinderea face pe măestru zice proverbul germân. O idee mai fericită ca idea exercițiilor spirituale pentru preoți nici că se poate suleva în timpurile acestea când chiar și părinții spirituali ai poporului se gândesc mai mult la materie decât la spirit, căci după cum zicea părintele vicariu Dr. Frenț; precum ostașii sunt chemați din an în an la exerciții de arme, ca să-și câștige cunoștințe și metode noi de luptă sau cel puțin se nu uite și ce știau, așa preoții pentru a putea lupta cu efect în contra dușmanilor lui Dumnezeu și a bisericii au lipsă de deprinderi în folosirea armelor spirituali.

E adevărat că aceste exerciții chiar și unor preoți mai tineri li-se păreau inoportune cu atât mai vărtos se păreau ele superflue unor preoți mai bătrâni, dar buna dispoziție sufletească fețele luminate și vesele, demonstau că aceste exerciții spirituale sunt rodnice și multor frați plăcute.

Comcă sunt preoți cari simt lipsa lor se vede și de acolo, că deși aceste exerciții s'au ținut deocamdată numai pentru preoții din vicariat totuși s'au însinuat preoți și din alte districte, cari dureră din lipsa locuințelor, au trebuit de astă dată, să fie privați de această plăcere.

S. Mănăstire a Prislopului, care după aproape 2 veacuri de părăsire abia acum de câțiva ani s'a restaurat restaurându-se în ea și ordul S. Vasile cel mare. Iuceptul restaurării s'a făcut sub fostul vicar al Hațegului Nicolau Nestor s'a continuat apoi sub Dr. Iacob Radu acum ambi canonic în Lu-

gos; dar mai mult este de a se mulțami restaurarea fostului nostru Părinte prea bun Vasile Hossu actualul episcop al Gherlei pe care bunul Dumnezeu să-l dăruiască sfintei sale biserici întreg, onorat, sănătos întru zile îndelungate; iar păriutele Man egumenul ei de azi trudește cu un adevărat zel apostolic nu numai în „restaurare omnia în Christo“ sufletește dar și situația ei materială voește a o pune pe bază mai solide. Abia de un an și 1/2 venit aci, a plantat vechea împrejurime a mănăstirii a zidit câteva supra edificate economice, a pictat biserica cu mult gust și motive românești, și tocmai când scriu aceste șire sculptorul român din Oravița Ioan Cotăria așează iconostasul a cărui pictură a săvârșit-o păstorul Deliomini din Caransebeș.

După aceste fie-mi permis a mă întoarce iar la sinodul preoțesc aci ținut ca să amintesc un gest frumos al preoțimei din vicariatul Hațegului nu spre a lăuda această faptă, acest gest. ci pentru a împintena și pe alții la jertfă pentru buna starea și înflorirea acestei s. Mănăstiri.

Avea, adevă, preoțimea din districtul vicarial o sumă de circa 500 cor. care era depusă la Hațegana sub numele „Obolul“ preoțimei, adunat din taxele ce obveniau preoților pentru serviciile prestate cu ocaziunea peregrinajilor; acest obol s'a dat s. Mănăstiri în dar de către preoțime prin decis adus în sinodul acum ținut; ba a mai colectat și între ei suma de 130 cor. pe care iar a pus-o la dispoziția părintelui egumen drept mulțamită atât pentru hrana sufletească cât și trupească cu care ne-a provăzută în aceste zile sfinte.

La finele sinodului not. districtual Iacob Nicolescu în numele preoțimei mulțamește părintelui vicariu Dr. Valeriu Frenț

pentru dragostea arătată preoțimei pentru zelul, pentru grijea ce o poartă întru mântuirea sufletelor și-i fericită mai ales pentru fericita idee de a convoca sinodul împreună cu aceste exerciții — aci — la s. Mănăstire în creerul munților — sub nemijlocita pază a Prea Curatei Fecioare dela Prislop, unde nitând toate năcazurile și greul vieții am putut petrece câteva zile de mângăere și recreare sufletească. Aclamat cu multă dragoste părintele vicar mulțamește preoțimei, că l-au ascultat luând parte la aceste exerciții sfinte și roagă pe Maica Precurată Fecioară dela Prislop să deie rod îmbelșugat rugăciunilor și pocăinței noastre.

Cu bucurie am luat știre că după ce biserica s. Mănăstire e deplin și demn restaurată, frumos zugrăvită și împodobită cu un frumos iconostas, în primăvara anului viitor, cu ocaziunea peregrinajului dela chram (S. Ioan Evangelistul) se va aduce din Blaj și Icoana făcătoare de minuni a Precuratei Fecioare dela Prislop.

Procesiunea va porni din Blaj Miercuri înainte de Dumineca în care se serbează chramul și va veni până în Alba-Iulia. de acolo Joi până la Orăștie, Vineri până la Hațeg iar Sâmbăta dela Hațeg peste Iuștea la Prislop; iar Dumineca va fi consacrarea s. bisericii a Mănăstirii. Să ajute Dumnezeu!

I. T.

Stipendiștii arhidiecezani.

Comunicăm în următoarele conspectul studenților împărțiți cu stipendii și ajutoare din fundațiunile arhidiecezane, administrate acasă.

I. Din fund. Constantin Alutan.

1. Baci Pompeiu gimn. cl. V. Năsăud 120 —
2. Baci Valeriu com. sup. IV. Brașov 120 —

ori va ajunge cu totul în mâna străinilor viitorul va arăta. Dar după câte am văzut și am auzit nu prea avem nădejde să fie al nostru, mai vărtos, fiindcă puținii inteligenți din Iara și jur nici nu trăiesc în armonie în o legătură mai strânsă, dar nici nu au puțință să facă din el un centru românesc. Ca să nu iucapă cu totul pe mâna străinilor ar mai putea-o face și nădăjdum, că fiecare intelectual de Român își va face datorința și de acum înainte, precum și-a făcut-o și până acum.

Dee Dumnezeu să nu pierdem locul acesta minunat, unde se întâlnesc Românii din toate părțile muntoase.

(Va urma).

Cercul al cincelea.

(Povestire spaniolă).

Au trecut deja și prin ultima încârligătură a drumului, și drumul s'a înecat în fumul de praf, care să vedea plutind până departe spre marginea orizontului.

Deodată liniștia mută a pustietății a fost conturbată de buciumul automobilului. Ochii ageri a șoferului a observat un punct negru în depărtare, care să apropia tot mai mult spre el, fără să ia seamă de buciumatul automobilului.

Era un copil mic, și când șoferul a tras nițel frâna, a văzut, că în loc să se dea

la o parte, fuge tot mai înainte, înspre motor. Șoferul a tras repede frâna și automobilul s'a oprit la câțiva pași de copilă.

Era o copilă descultă, zdrențoasă și forma un contrast izbitor cu domnul și dama elegantă din automobil. Dar când a spus plângând și cu mâinile frânte de desperare, că tatăl ei e lucrător, mama ei a murit și că ea locuiește cu bunică-sa, care acum să luptă cu moartea, și că ea a venit să le ceară ajutorul, celor doi călători li-s'a făcut milă de ea și dama o a cuprins în brațe cu o dragoste de mamă. În brațe a dus-o până la automobil, și i-a zis bărbatului ei, că să cerceteze pe bolnava.

Șoferul a pornit din nou automobilul (sistem „Mercedes“), și a mers înainte până când n'a făcut copila semn cu mâna, ca să stea. Bărbatul femeii frumoase îi zise:

— Rămâi aici, până întru eu în casă. Ține copila cu tine.

Dama a clătinat afirmativ din cap, bărbatul apoi a intrat în coliba aceea. În colțul cel mai întunecat a singurei odăi o bătrână zăcea pe un străjac rău. Fața ei a luat deja culoarea palidă a morții, dar ochii ei mai luceau vioiu, și buzele ei înghițeau cu sete picurii, ce i-a turnat streinul dintr'o sticlă mică. Intr'aceea a murmurat ceva încet.

— Nu, sennor, nu. Pentru mine, nime numai poate face ceva. Toate s'au sfârșit. Santa Maria!... Toate-s gata! Dar Nita...

scumpa mea mielusea... scumpa mea Nita..

Glasul acela părea, că se stinge pe încetul și ochii priviau holbați spre ușe, așteptând par-că să între cineva. Bărbatul i-a zis:

— Nu te teme. Nita e aici. I-e cu femeia mea.

Ochii muribundeii s'au ațintit spre streinul acela, după aceea a trecut peste ei o umbră interesantă. Pe buzele ei năpădiser cuvintele fără de nici o legătură.

— Pedrillo a fost un copil bun... și un om bun... — bolborosi bătrâna — până când a murit sârmana Lola: Atunci a început să bea... și rachin și prietini cei răi... au isprăvit celealalte... Și inima înfrântă!... Ah, Madre de Dios!... inima înfrântă! Deși ce mult, mult o iubește, o iubește... în...

Mâinile îi alunecau încolo și încocoare pe țol, dar în cele din urmă au rămas și acelea nemșcate. Bărbatul și-a făcut cruce, când a văzut fața aceea albă, de pe care moartea a început să șteargă crețele adânci. Când a ieșit afară, lumina de afară îl jena. I-a zis femeii sale câteva cuvinte și aceasta lacrimând a strins copila la sânul ei.

— De aici înainte vei locui cu noi — îi zise ei.

Printre lucrătorii ce veniau pe drum, automobilul a mers cu o viteză mai scârțată. Fiindcă poporul a aflat oarecum, că

3. Brumboiu I. A. real. cl. I. Braşov 120—
4. Cernea D. V. gimn. cl. VIII. Blaj 120—
5. Cherestea A. gimn. cl. VII. Gherla 120—
6. Moldovan I. gimn. cl. IV. Dej 120—
7. Radeş Romul gimn. cl. IV. Blaj 120—
8. Sima I. gimn. cl. V. Szilágy-somlyó 120—
9. Chiş Micu F. elem. IV. Teaca 80—
10. Radeş David gimn. cl. III. Blaj 80—

II. Din fund. Lazar Baldi.

1. Câmpianu Al. gimn. cl. VIII. Beiuş 200—
2. Hategan S. gimn. cl. VI. Blaj 200—
3. Meseşan T. gimn. cl. V. Blaj 200—
4. Morar Sabin gimn. cl. VII. Turda 200—

III. Din fund. Alexă Bidian.

1. Bidian M. ucenic croit. III. Budapesta 360—
2. Cămărăşan A. elem. cl. IV. Izbu-gyaradvány 150—
3. Muste Al. gimn. cl. I. Gherla 300—
4. Muste E. elem. cl. IV. Szék 150—
5. Muste Hortensia elem. cl. II. Cluj 300—
6. Muste Viorica civ. cl. II. Cluj 400—

IV. Din fund. Ioan Pop Bota.

1. Crişan Cornel gimn. cl. III. Alba-Iulia 120—

V. Din fund. Cercul Orăştiei.

1. Muntean I. gimn. cl. V. Blaj 100—

VI. Din fund. Ioan Chirilă.

1. Gruia E. elem. cl. V. Cisteinul mag. 91'66
2. Morar Eug. gimn. cl. II. Blaj 91'66
3. Morar Ioan gimn. cl. IV. Blaj 91'66
4. Morar Virgil gimn. cl. VI. Blaj 91'66
5. Puşcaş George sc. apl. IV. Blaj 91'66
6. Raica Silviu gimn. cl. II. Alba-Iulia 91'66

VII. Din fund. Timoteiu Cipariu.

1. Cipariu M. gimn. cl. VI. Blaj 200—
2. Liulea A. gimn. cl. VI. Blaj 100—
3. Pop Emil gimn. cl. I. Blaj 100—
4. Şeicean Zaharie gimn. VI. Blaj 100—
5. Socol Al. gimn. cl. V. Blaj 100—

VIII. Din fund. Demetriu Cutean.

1. Bozdog Greg. gimn. cl. III. Turda 40—

IX. Din fund. Ioan Daniel Dănuţ.

1. Dănuţ Vasiliu gimn. cl. V. Baia-mare 600—
2. Ghetie V. gimn. cl. VIII. Gherla 600—
3. Nistor G. gimn. cl. IV. Baia-mare 600—
4. Papp Szilágyi Egon iurist I. B-pesta 600—
5. Péter Liviu prep. curs III. Gherla 600—

X. Din fund. Alexandru Filip.

1. Laslo Silviu sc. mil. II. Oradea-mare 200—
2. Pop Aurel gimn. VII. Blaj 200—
3. Pop Traian gimn. VII. Blaj 200—

XI. Din fund. Petru cav. Ioanette.

1. Gligor Aurel med. III. Cluj 600—
2. Ioanette I. g. c. VI. Székelykeresztur 200—
3. Ioanette Iosif gimn. cl. II. Brad 200—
4. Lágy L. gimn. cl. I. Medias 200—

XII. Din fund. Augustin Lăday.

1. Suci Stefan acad. com. Viena 800—
2. Dragomir A. tehnic IV. München 400—
3. Mureşan I. sc. industr. I. Budapesta 400—
4. Stoica Emil acad. com. Viena 400—

XIII. Din fund. Andreiu Pop Liviu.

1. Felderean Emil pract. farmac. 330—
2. Zeic Iosif elem. cl. IV. Alba-Iulia 100—

XIV. Din fund. Alesandru Micu.

1. Pop Stefania ped. cl. I. Kalocsa 200—
2. Raş Iuniu Brut g. cl. IV. Alba-Iulia 200—

XV. Din fund. Partenie Moldovan.

1. Simu Alimpu prep. cl. I. Blaj 100—
2. Turcu Ioan elem. cl. II. Blaj 100—

XVI. Din fund. Ioan F. Negrutiu.

1. Pop Maria prep. c. II. Sibiu 160—
2. Negrutiu F. Al. civ. cl. IV. Bistriţa 120—
3. Vodă Elena gimn. cl. V. Cluj 120—

XVII. Din fund. Ioan şi Eudochia Nossă.

1. Pop Victoria civ. cl. II. Zalau 100—

XVIII. Din fund. Constantin Papsfalvi.

1. Dancu Iuliu gimn. cl. VI. Blaj 240—

XIX. Din fund. Vasile Raşiu.

1. Muntean Elena civ. cl. IV. Blaj 200—
2. Georgina Vlăsa civ. cl. III. Blaj 200—

XX. Din fund. Ioan V. Rusu.

1. Fodor Romul gimn. cl. II. Blaj 160—
2. Rusu Liviu gimn. cl. VII. Blaj 160—

XXI. Din fund. Alexandru St. Şuluţiu.

1. Câmpian Liviu med. a. IV. Gratz 800—
2. Crişan Eugen med. a. II. Bpesta 800—
3. Deac Octavian med. a. III. Bpesta 800—
4. Lechintan L. med. a. V. Bpesta 800—
5. Măcelar A. med. a. V. Bpesta 800—
6. Togan C. iurist a. IV. Budapesta 800—
7. Desmirean V. tehnic a. I. Viena 600—
8. German P. tehnic a. II. Bpesta 600—
9. Lupean A. filoz. a. I. Bpesta 600—
10. Precup Emil silv. a. IV. Şelmeţ 600—
11. Borşan G. rig. iurist Cluj 400—
12. Bugner Emil iurist a. II. Cluj 400—
13. Crainic Victor iurist a. IV. Cluj 400—
14. Ghişoiu D. iurist a. II. Cluj 400—
15. Ilea Liviu iurist a. IV. Cluj 400—
16. Oniga Stefan iurist a. IV. Cluj 400—
17. Petean Petru iurist a. IV. Cluj 400—
18. Pop Valeriu iurist a. III. Cluj 400—
19. Rusu Oct. rig. iurist Cluj 400—
20. Solomon Nicu iurist a. IV. Cluj 400—
21. Stoichiţă Ieremie iurist a. IV. Cluj 400—
22. Tobias Dionisiu iurist a. II. Cluj 400—
23. Albini R. gimn. cl. VIII. Bucureşti 200—
24. Băbuţ I. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
25. Dop Al. gimn. cl. VII. Blaj 200—
26. Filimon G. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
27. Lupean I. gimn. cl. VI. Blaj 200—
28. Maier Sabin gimn. cl. V. Blaj 200—
29. Popa Aug. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
30. Sântoma Leon gimn. cl. VII. Blaj 200—
31. Suci C. gimn. cl. VI. Blaj 200—
32. Suci I. gimn. cl. VII. Sibiu 200—
33. Şuluţ St. F. gim. cl. VIII. Blaj 200—
34. Todericiu I. gimn. cl. VII. Blaj 200—
35. Bota P. Enea gimn. cl. I. Blaj 120—
36. Bota Sept. gimn. cl. IV. Medias 120—
37. Călugăr E. gimn. cl. V. Blaj 120—
38. Decei O. Tr. gimn. cl. II. Medias 120—
39. Geleriu Ioan gimn. cl. III. Blaj 120—
40. Hila R. gimn. cl. IV. Blaj 120—
41. Hulea E. gimn. cl. III. Alba-Iulia 120—
42. Nicoară I. gimn. cl. III. Blaj 120—
43. Petric C. gimn. cl. III. Lugoj 120—
44. Pop F. gimn. cl. III. Blaj 120—
45. Poruţ L. gimn. cl. II. Blaj 120—
46. Răhăian O. gimn. cl. III. Blaj 120—
47. Rada E. gimn. cl. V. Blaj 120—
48. Ranca I. gimn. cl. IV. Blaj 120—
49. Reteşan C. gimn. cl. V. Turda 120—
50. Trif G. gimn. cl. IV. Turda 120—

XXII. Din fund. Iosif Tarţa.

1. Pinteş A. gimn. cl. V. Blaj 140—

XXIII. Din fund. Ladislau Torday.

1. Sârbu I. med. a. III. Bpesta 200—

XXIV. Din fund. Baron Ursu de Margina.

1. Berinde V. gimn. cl. IV. Blaj 200—
2. Bora Marcu gimn. cl. IV. Blaj 200—
3. Fulicea N. gimn. cl. VII. Blaj 200—
4. Judele A. gimn. cl. IV. Blaj 200—
5. Muntean V. gimn. cl. II. Blaj 200—
6. Muntean Vlad. gimn. cl. IV. Blaj 200—
7. Popa N. gimn. cl. VIII. Blaj 200—
8. Urian E. gimn. cl. I. Blaj 200—
9. Popa Hortenzia civ. cl. I. Blaj 200—

vor trece pe aici, batiste colorate şi brăuri fluturau în aer şi mii de guri strigau:

— *Viva El Rey!* (Trăiască regele).

Viva la Reina! (Trăiască regina). *Viva! Viva!*

Dar în Calle San Juan automobilul îl aştepta pe Pedrito Montey, tatăl Nitei.

Apropiindu-să automobilul şi-a ridicat în sus mâna dreaptă şi degetele i-s-au strâns pe cutia mică, ce o ţinea în mână.

A voit s'o arunce chiar între părechea acea tineră, dar mâna deodată par-că i-a înţepenit şi el s'a dat înapoi. A văzut pe copila lui, pe genunchii damei!

Motorul a trecut încet înainte. El apoi toată noaptea a umblat, ca un suflet blăstămat.

Pe la miezul nopţii a fost atins de o mână greoaie. Doi ochi ageri i-s-au adâncit în privirea lui.

— „Cercul al cincelea“ îşi aşteaptă trimisul. Vino! — îi zise oarecine şi Pedrito a ascultat de stăpânul glasului.

Eram adunaţi într-o oadă din etajul prim. Pedro a observat îndată, că scaunul lui a fost pus la o parte.

Măestrul i-a făcut semn cu mâna şi în tonul lui nu era nici o mânie:

— „Pedro Montez, nu ai călcat porunca „Cercului al cincelea“, când n'ai implinit ordinaţiunea lui şi ți-ai călcat jurământul. Şti, care ți-e pedeapsa? Acuzatul s'a plecat ușor şi măestrul continuă:

Cu toate acestea puterea Cercului e nemărginită. Ştie pedepsi foarte aspru, dar ştie şi ierta. Şi fiindcă iubirea de tată e mai puternică decât orice pe lume, de aceea Cercul te iartă cu o condiție. Dacă mâne vei fi îndrăznet, ți-se va ierta slăbiciunea sufletească de eri. Aştept hotărîrea ta.

A zis şi a şezut. S'a făcut linişte şi fețele tuturor s'a îndreptat spre Pedro Montez.

Pedro şi-a ridicat în sus ochii şi l-a privit pe Măestru.

— Vre-ți să auziți răspunsul meu? — îi întrebă Pedro, cu un ton tremurător. Ei bine, fie. Auziți dară răspunsul meu: *Viva El Rey! Viva La Reina!* Şi cu mâna dreaptă a aruncat bomba.

S'a auzit o buhuitură puternică şi peste câteva minute o dărâmatură de casă a anunțat pustiirea „cercului al cincelea“.

Trad. de Valeriu Orişan.

Deposit de fabricate de

Linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața
Mátyáskirály Nr. 11.

Își recomandă următoarele mărfuri: Linoleu veritabil de plută pentru tapetarea păreților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; stoffe de obdus sofe (otomane); dantele pentru credent; șurțe de pânză cerată pentru copii și dame. Articlii de gumă, suposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, pălării de piele, șapci (chipie), călcaie de gumă, pantofi, ghete de gimnastică, galoși scl. în asortiment foarte mare.

Adresa e de moment. — Cereți Preț-curent. (41) 22—26

XXV. Din fund. Vancea Cassa Arhidiecezană.

1. Bolchiș G. med. a. V. Bpesta	600—
2. Hambășian gimn. cl. VI. Blaj	200—
3. Laslo V. gimn. cl. VI. Blaj	200—
4. Andone P. prep. c. IV. Blaj	120—
5. Ghiriș I. prep. c. III. Blaj	120—
6. Lucaciu A. prep. c. IV. Blaj	120—
7. Mera C. prep. c. II. Blaj	120—
8. Nistor Mal. elem. cl. IV. Oșorhei	300—
9. Pop Eugenia civ. cl. IV. Blaj	200—

XXV. Din fund. George Vișa.

1. Radu Rea Silvia civ. cl. III. Sibiu	120—
2. Caliani I. A. elem. cl. III. A-Iulia	100—
3. Cucuiu Letiția prep. Orade	200—
4. Toșea Dem. gimn. cl. V. Blaj	300—
5. Fodor Radu gimn. cl. VIII. Blaj	400—
6. Lobonț I. tehnic a. II. Budapesta	600—

XXVIII. Din fund. Elie Vlăsa.

1. Rösler Alfred gimn. cl. VIII Sibiu	350—
---------------------------------------	------

XXIX. Din fund. Andreiu Frâncu.

1. Dionisiu Szabó medic. a. II. Bpesta	800—
--	------

XXX. Seminarul junimei.

1. Marian Victor gimn. cl. VII. Blaj	200—
2. Stoica Sorin gimn. cl. VII. Blaj	200—
3. Circa Ales. gimn. cl. VII. Blaj	200—
4. Hodârnan Oct. gimn. cl. VI. Blaj	200—
5. Radu Aurel gimn. cl. VI. Blaj	200—
6. Dersidan Io. gimn. cl. III. Blaj	200—
7. Petruța Io. gimn. cl. III. Blaj	200—

XXXI. Internatul de fete.

1. Fodor Tulia cl. IV. civ. Blaj	100—
2. Gergel Maria cl. II. civ. Blaj	100—
3. Masca Al. cl. IV. civ. Blaj	100—
4. Nicoară Lucr. cl. II. civ. Blaj	100—
5. Pop Otilia cl. IV. civ. Blaj	100—
6. Romoșan Sab. cl. III. civ. Blaj	100—
7. Simu Ana cl. II. civ. Blaj	100—
8. Ungurean Em. cl. IV. civ. Blaj	100—
9. Zehan Iuliana cl. IV. civ. Blaj	100—

Limba liturgică magiară. *Nunțul papal din Viena E. Sa Rafael Scapinelli de Leguigno, cu dtul de 28 Octomvrie a. c.,* dă o circulară către întreg episcopatul catolic din Ungaria, în care anunță, că după ce a ajuns la cunoștința ss. Piu X, că ordinațiunile apostolice referitor la eliminarea limbii magiare din funcțiunile liturgice n'au fost duse în îndeplinire, l-a însărcinat pe el să facă cunoscut episcopatului catolic ungar, că în fiecare dieceză să se scoată din biserică limba ungurească nefind aceasta limba liturgică. E voiața expresă a ss. Piu X, ca abuzul acesta să se curme odată. Și să nu se teamă episcopii de smințeala ce ar putea urma între credincioși, ci să le explice motivele, cari îndeamnă Scaunul Apostolic la aceasta de a știrbi și corupe puritatea ritarilor recepte în biserică catolică. Să conceda cum s'a conces totdeauna ca rugăciunile private și cele ne-liturgice precum și predicarea cuvântului lui Dumnezeu și cateheza să se facă în limba vernaculă și dacă sunt mai multe naționalități, în toate limbile lor, însă în funcțiunile liturgice și mai ales la dumnezeiasca liturgie și în oficiile sacre (mănecat, inserat etc.) limba ungurească este absolut oprită. Episcopii cu prudență dar cu toată energia vor lupta împotriva acestui abuz și **au să relateze Nunțului despre pașii ce i-au făcut și despre mijloacele de cari s'au folosit.** Să știe însă că dacă vor avea lipsă pot recurge și la ajutorul guvernului care s'a obligat cu legătură strinsă că n'are să permită abuzul acesta. — Fără comentari!

Noutăți.

Din cauza sfintei sărbători de mâne (St. marele martir Demetriu) numărul proxim al „Unirii“ apare Marți la orele îndătinate.

Denumiri și avansări în armata comună. Maiestatea Sa a denumit pe Colonelul Ioan Boeriu comandant al reg. de inf. Nr. 76 din Odenburg. La rangul de locotenent-colonel a înaintat pe maiorii: Ioan Cheveresan din Reg. de inf. Nr. 62 Cluj, Ioan Băiaș din Reg. de inf. Nr. 33 Arad la reg. de inf. nr. 51 Székelyudvarhely Iosif Stepanescu din reg. de artilerie nr. 21 Lugoj și pe maiorul-medic dr. George Moga comandantul spitalului și șeful medic a garnizoanei din Arad. La rangul de maiori pe căpitani: Toma Filipescu din reg. de inf. nr. 62 Cluj, Alexandru Băiaș din reg. 64 Orăștie și pe Alexandru Negrea alias Gușilă ofțer de magazin al reg. de inf. nr. 33 din Arad. La rangul de medic-maior pe medic-căpitanul dr. Iacob Făgărășan și pe Dumitru Ioanovici la administratură. La rangul de căpitani pe locotenenții: Ioan Finegariu din reg. de inf. nr. 2 Brașov, Gregoriu Boidea din regimentul de inf. Nr. 51 Cluj, Cornel Popovici din reg. de inf. nr. 6 Budapesta, George Păcurariu din reg. de inf. nr. 63 Bistrița, Ioan Oltean din reg. de inf. nr. 18 Colomea, Aurel Popovici din reg. de inf. nr. 19 Győr. (Cei din urmă au fost decorați și cu medalia „signum laudis“ pentru meritele și serviciile lor escelente militare). Nicolae Cătana la trupa sanitară. Spiridon Moian și Nicolae Borzea amândoi la administratură, pe locotenentul medic dr. Nicolae Butean la rangul de medic căpitan.

La rangul de locotenenți pe sublocotenenții: Ioan Muntean și Ioan Gavra, amândoi din reg. de inf. nr. 5 Sătmar, Victor Monda din reg. de inf. nr. 43 Caransebeș, Nicolae Ioaneș din reg. de inf. nr. 2 Brașov, Aurel Humița la reg. de telegrafie.

La rangul de sublocotenenți pe cadetii: Dumitru Căltun din reg. de inf. nr. 64 și George Căltun la administratură.

În atențiunea meseriașilor. Acei părinți, cari doresc să-și dea pruncii lor la meserii bune sau comerț, să se adreseze subscrisului în Timișoara, Gyárvaros Muzslaj gasse Nr. 23. *Emeric Andreescu* inspectorul Reuniunii meseriașilor.

Convocare. Despărțământul „Fogaras-Făgărăș“ al Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr. cat. în senzul §. 21 din statute își va ținea adunarea de toamnă la 17 Novembre st. n. a. c. în comuna Illény (Ileni) la care am onoare a invita pe aceasta cale P. T. membrii fondatori și ordinari precum și pe toți binevoitorii școlii. Octav. Pop, preș.

Un groaznic atentat criminal. Cunoscutul nationalist filantrop și senator *Stroe Beloescu* din Bărlad a căzut jertfă unei groaznice crime săvârșită de niște tâlhari maseați, cari pătrunzând noaptea în odaie s'au năpustit asupra dlui și dnei Beloescu, a unui servitor și a servitoarei legându-i pe toți. După aceasta tâlharii au luat cheia dela casa de bani, au furat o mare sumă de bani și bijuterii apoi reîntorcându-se în odaia în care erau legate victimele **au sugrumat pe dl Beloescu și pe servitorul său.** Dna Beloescu și servitoarea au scăpat de moarte, grație faptului că au leșinat, așa că tâlharii le-au crezut moarte de spaimă. Revenindu-și în simțiri după dispariția bandiților au dat alarmă. Pătruși în suflet de

acest atentat criminal, care a stâns viața aceleia care a îmbrățișat cu toată căldura cauza românilor de pretutindeni, ne asociem doliului familiei adăuc întristate transmi-rându-i sincerile noastre condoleanțe!

Cancelarie advocațională. Dr. *Augustin Bărdosy*, avocat, comunică, că și-a deschis cancelaria advocațională în Sasca-montană.

Economie.

Rolul paserilor în gospodăria cultivatorilor de pomii

De G. Chelemen.

Paserile se țin în desigur pomilor și în frunzișul codrilor. Câtă viață este primăvara în codru, câte feluri de cântări auzim atunci din gâtul diferitelor paseri. Câtă vioiciune străneste în sufletul plugarului ciocăria prin cântecul său și cât de mult ne place, cât de bine ne cade, când eșind în grădina cu pomi în zorii primăverii, mii și mii de paseri ne delectează cu cântecele lor, și pare că ne imbie pretinția lor, atunci când și noi alături de ele cântăm libertatea, folosindu-ne de ea, după ce am petrecut ceasuri întregi între pereții caselor cu fum și frig, în decursul iernei geroase.

Așa este întocmită natura ca o ființă pentru a-și susține viața să stângă viața unei alte ființe, prin ce ajung la pradă, dar ființele de același fel nu se prea omoară între sine. Une-ori este o lipsă neincunjurabilă repunerea ființelor între sine. În in-telesul strins al cuvântului nu ar avea să se răsbouească între sine și dacă totuși o fac, dau un testimoniu de compătimit despre nobleța omenimei.

Un vultur are ciocul și unghiile ascuțite, ca prin puterea lor, prin ascuțișul lor prinzându-și prada, să o sfășie numai decăt.

Când știm aceasta, că vulturii sunt locuitorii bătrânilor codri, ușor vom putea crede, că acei mici cântăreți ce înlemnesc de frică, când văd vulturii și șoimii, ce în nebulia foamei lor nu-și mai cruță nici chiar rudele, sau neamurile lor, se vor împrietini cu grădinile noastre, dacă vom căuta să-i primim. Este în interesul, în folosul nostru, ca acești mici cântăreți, aceste paseri, cari se nutresc numai cu insecte, cu ver-muleți, cari sunt inimi de moarte ai pomilor noștri, — să rămână și să petreacă cu liniște și placere în grădinile noastre.

Codrul prin desigurul său de crengi și frunze nu este numai un loc de primejdie al paserilor mici, ci este un scut în contra vremii geroase, un scut în contra vulturilor săngeroși, cari nu pot încapa în aceleași desigurii cu cântăreții mai mici.

În grădina noastră cu pomi, mai ales iarna, paserile nu trăesc cu plăcere, căci de regulă — pomii sunt prea rari, nu le scutesc destul în contra vremii, dar fiind-că aici ajung la nutremânt bogat cum sunt inimiciii pomilor noștri și fiind-că nu au a se teme de inimi crude, ca vulturii și șoimii, totuși încearcă a se adăposti în scorburile pomilor noștri.

(Va urma.)

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

(12)

Inima la om are forma unei pere sau unui con, ea este așezată cu baza în sus și vârful în jos în partea stângă a cavității toracice între cei doi plămâni. Ea este învăluită la exterior de o membrană numită *pericard* care este dublă, iar spațiul dintre cele două foițe este plin cu un lichid numit *lichid pericardic*. Rolul acestui lichid este ca să protejeze inima de loviturile cari ar primi, amortizând aceste lovituri. Dacă am da la o parte foița anterioară a pericardului vom vedea, că inima este brăzdată la suprafață de două șanțuri: unul transversal care este paralel cu baza inimi și altul longitudinal perpendicular pe cel dintâi. Deasupra șanțului transversal părății inimi sunt subțiri și mici, iar în jos contrariu: sunt groși și tari. La exteriorul inimi mai vedem următorul lucru, că în inimă vin și pleacă o mulțime de vase, cari, cum vom vedea, nu sunt altceva, decât artere și vine. Dacă am căuta să vedem aspectul inferior al inimei — până aici studiind numai parte exterioară a ei — atunci vom vedea, că inima, departe de a fi un organ masiv, are în interiorul său 4 cavități. Două cavități superioare cu pereți subțiri numite *auricule* și alte două la partea inferioară, la vârful inimi, cu pereți groși numite *ventricule*. Aceste cavități sunt orientate astfel: Un auricul drept și un ventricul drept, apoi un auricul stâng și un ventricul stâng. Un auricul nu comunică cu un ventricul opus, asemenea nici un ventricul cu celalalt auricul. Insa auricolul comunică cu ventricolul din aceeași parte printr'un orificiu numit orificiul *auriculo-ventricular* și după cum se unește auricolul cu ventricolul drept, sau auricolul stâng cu ventricolul stâng, vom numi orificiul: *auriculo-ventricular drept sau stâng*. De marginile acestor orificii se inserează niște membrane subțiri de natură fibroasă a căror margini interne sunt libere și dințate. Aceste membrane sunt în număr de trei, în orificiul auriculo-ventricular drept una și două în orificiul auriculo-ventricular stâng. Tot membranele inserate pe marginea aceluiași orificiu constituie cea ce să numește o *valvulă*. Valvula orificiului auriculo-ventricular drept poartă numele de *valvula tricuspidă* și cea din stânga *valvula bicuspidă* sau *mitrală*.

Fiecare din membranele fibroase ce constituie aceste valvule prezintă pe fața sa inferioară (acea ce privește ventricolul) o mulțime de prelungiri în formă de cordoane subțiri, tot de natură fibroasă și cari cordoane să leagă cu perețele interior al ventricolului, cari la rândul său, departe de a fi neted, prezintă o mulțime de ridicături papiliforme numite *colonade musculare*. Pe extremitatea liberă a acestor colonade să înșiră acele cordoane fibroase, ce pleacă dela valvule. Ca să ne dăm seamă mai bine de aceste dispozițiuni, va trebui să facem 2 secțiuni în inimă în două direcțiuni: una transversală în regiunea auriculelor pentru a vedea de față cele două valvule și alta longitudinală pentru a vedea dispozițiunea coardelor fibroase ce leagă valvulele cu părății ventriculelor.

Structura inimei. La exterior să află foița internă a pericardului care e formată dintr'un singur strat de celulele turtite (epiteliu pavimentos), către interior să află pătura numită: miocardul, care e partea cea mai însemnată a inimi și e formată numai din fibre musculare striate. În fine interiorul inimi e tapisat de o altă pătură

formată tot dintr'un epiteliu pavimentos simplu numită: endocard. Fibrele musculare ale miocardului au ceva particular. Am spus că elementul morfologic al țesutului muscular este fibră musculară o celulă alungită cu mai mulți nuclei pe margini, iar protoplasma formată în fibrele musculare. Aci la inimă celulele musculare, sunt scurte, au un siggur nucleu, situat în mijlocul celei și protoplasma e striată în ambele senzuri. Aceste celule să lipesc de obicei astfel, că dă un aspect ramificat. La baza ventriculelor există un cerc de țesut fibros de o consistență mai tare și care servește de schelet inimi. Toate fibrele inimi musculare pentru a să contracta trebuie, ca unul din capete să fie fix și în adevăr să fixeză cu un capăt pe acel arc fibros.

Vasele ce sunt în raport cu inima.

Vasele cari pleacă dela inimă și duc sângele în diferite părți ale corpului să numesc artere, iar vasele, cari aduc sângele din diferite părți la inimă să numesc vine. *Vinele să deschid numai în auricule, pe când arterele pleacă numai din ventricule.*

Dacă am conzidera cele patru cavități ale inimi, vom vedea, că în auricolul drept să deschide două vase: *vâna cava inferioară*, (vâna) care aduce sângele din partea inferioară a corpului. Și vâna cava superioară, care aduce sângele din partea superioară a corpului. Din ventricolul drept pleacă un vas numit *artera pulmonară*, ce să desparte în două vase mai mici, ce merg fiecare la câte un plămân. Dela plămâni sângele e dus la inimă prin alte 4 vase numite *vine pulmonare*, și cari să deschid în auricolul stâng, de unde sângele trece în ventricolul stâng, din care pleacă artera aortă, cel mai important vas din organismul omului. Acest vas descrie o curbă în dosul inimi numită *croșa sau cărja aortică*, cu concavitatea în spre stânga și să coboară în jos pe dindărătul inimi.

La originea arterei pulmonare și arterei aortei există 3 valvule numite *Valvurile sigmoide*, ce au forma unor cuiburi de rândunică. Aceste vulve au rolul, ca atunci, când sângele din artera aortă sau pulmonară ar voi să treacă în inimă, îl împedică prin strângerea lor. La omul sănătos e așa de perfect acest mecanism încât nu poate trece înapoi în inimă, nici măcar o picătură de sânge. Artera pulmonară să ramifice în două vase, care merg la cei doi plămâni. Ele dau naștere la artere de ordinul 2-lea, al 3-lea etc., și astfel formează o rețea de capilare cea mai abundentă din tot corpul. Capilarele să recunosc și dau naștere la cele 4 vine pulmonare, ce vin în auricolul stâng. *Artera oartă* are următoarele ramificațiuni, la curbura arteri e un vas numit, artera coronară a inimi, care hrănește părății inimi. Din croșa sau cărja arteri pleacă trunchiul *brachio-cefalic*, ce să împarte în două vase: unul duce sângele la brațul drept și să numește artera sub-claviculară dreaptă și altul duce sângele la jumătatea stângă a capului și să numește artera carotidă dreaptă. Tot din croșa arteri aorte pleacă 2 vase numite artera sub-claviculară strângă, care duce sângele la brațul stâng și carotida stângă, care duce sângele la jumătatea stângă a capului. Apoi din artera oartă pleacă vase ce duc sângele la faringe, la esofag, la mușchii dintre coaste etc. Sub diafragmă ia naștere din aortă, trunchiul celiac, ce să desface în 3 ramuri. O ramură merge la stomac și să numește artera *stomacală*. O altă ramură merge la splină și să numește artera *splinică* și în fine o altă ramură merge la ficat și se numește artera *hepatică*.

(Va urma.)

Dr. V. Hăncu.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.
(Continuare).

— Eu cred, scumpă Margaretă, că nouă nu ni s-a cade să plângem! Să pertractăm cu regele. — De multe ori vorbele unei fete din familia domnițoare, au exonerat și îndeplinit atari fapte, cari erau de necrezut că o să se rezolve favorabil. — Să cercăm oare nu vom afla o cale, care să-ți asigure fericirea ce o dorești a ajunge.

— Mulțumesc Blanca scumpă, nime nu-i cine se mă ajutore în lipsă, singur tu numai. Toți pe câți îi cunosc, bărbați și femei se supun orbește dorinții regelui și nici unu din ei nu voesc să cadă din grația lui pentru o princesă ca mine. Singur prietiniia ta de care mă bucur atât de mult ar putea se mă mângâie, chiar și în cazul când a-și atrage mânia regelui.

— Toată capacitatea mea o depun în serviciul d-tale! Singur de una îmi pare rău că puterile îmi sunt prea debile.

— Greșești Blanca dragă. Tocmai tu poți să-mi faci serviciul cel mai mare. Ascultă! Unchiul tău, episcopul de Lisieux pe mine m'ar putea scăpa de pericolul, ce mă amenință. El a fost confesariul fericitului meu tată și avea mare vază la curte. Vieța și moravurile lui curate au captivat pe toți. Dacă l'am putea câștiga pe el să vină la curte ași fi scăpată de tot năcazul.

— Nici nu te îndoi nobilă principesă, unchiul meu va veni bucuros.

— Aceasta ar fusese atâta cât a te îndoi în bunătatea cuiva. Mă îndoiesc singur despre aceea, că episcopului nu i-se va aduce de știre situația mea grozavă. Ia-și scrie o epistoală lungă, dar greutatea zace în faptul că nu ași putea să i-o predau în secret. Îmi controlează tot pașul. Sunt încunjurată de o mulțime de păzitori. Astfel eu nu sunt în stare să-i scriu episcopului nici măcar un rând, care să nu treacă prin mâna regelui sau a mamei. Dacă prin ajutorul d-tale ia-și putea scrie, ași mai avea puțină nădejde. Blanca scumpă nu ai pe vre-unul, prin care să pot trimite epistola.

— Da, am unul — zise contesa.

— Eu îl cunosc?

— Da, — marquis-ul Hugo Riviere.

— Cum? Oficerul lui Coligny?

— Nu te îndoi în el scumpa mea! El e credincios ca și aurul. E absolut incapace ca să-mi denege serviciul.

— Nu știu Blanca dragă, oare nu voește să te înșele? Un om ca acela, care și-a pustiit patria cu ajutorul nemților și a englezilor, are puțină încredere înaintea mea.

— Se pare că-i așa, zise contesa. În adevăr marquis-ul se luptă pentru libertatea religioasă și pentru drepturile nobilimii. N'a murit tatăl și fratele meu tot pentru cauzele aceste? Fii însă convinsă, că între hugenoți se mai află încă mulți bărbați bravi. Cel mai curajos însă e Hugo Riviere, despre a eărui fidelitate garantez eu. Secretul încredințat lui nu l'ar trada pentru toată lumea.

Cuvintele aceste au atras atențiunea principesei.

— Da, acum îmi aduc aminte! zise zimbînd. Hugo Riviere atrase atențiunea mea și a Blancei. Ieri la jocul de tennis nu s'a uitat la nime, singur la d-ta. Și dacă te-ai apropiat de el a roșit ca o domnișoară rușinoasă. Acum cred și nici un moment nu mă îndoiesc de fidelitatea lui, deși e hugenot și oficerul lui Coligny.

Blanca s'a înroșit la față.

— Din cele petrecute să nu deduci la ceva legături mai intime. Încât mă privește pe mine sunt foarte supusă și recunoscătoare marquis-ului, căci în trei rînduri mi-a scăpat vieța.

— E un om proverbial! Oare va primi comisiunea, zise Margareta.

— Probabil!

— Desigur, dacă îl vei ruga d-ta.

— Să facem încercarea!

— Fără amănare, — lucrul e tare urgent. Deja fac pregătirile pentru ziua nefericită a mea. Numai cu precauțiune! Câte pietrii sunt în Louvre atâția sunt în ochii și urechile oamenilor.

Contesa s'a cugetat câțva timp și-a închis ochii și degetul arătător și l'a pus la gură.

— Lucrul e gata! Zise privind vesel în jurul său. A sosit chiar bine pentru mine. A venit împreună cu Serra, cu nebunul nostru istet. Numai decât îmi trimit servitoarea după Serra, care îmi va aduce pe marquis-ul. D-ta în vremea aceea scrie epistoala.

S'a sculat. Margareta și-a petrecut pretina.

— Poesia e foarte frumoasă! zise Blanca. Dă-o mie numai pentru o oră să o copiezi.

— Ți-o dau și pe două ore, dar mai mult nu, zise principesa. Peste două ore te aștept să te reîntorci.

Influența lui Serra a cauzat mare bucurie naintea contesei Antremont.

Când Serra s'a prezentat înaintea contesei și-a depus pălăria.

— Măiestatea voastră m'ați adus aici, Sunt prezent aștept mandatul.

— Deși pela familiile mari minciuna e usată nu mi-ar plăcea ca Serra să o deprinză. Îmi dai un titlu, care nu-mi compete.

(Va urma)

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**

Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

Zugrav.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că după praxa câștigată în atelierele din străinătate, mă aflu în plăcuta poziție a putea zugrăvi cu **colori de oleu pe pânză, lemn și zid** toate chipurile biblice aflătoare în Bisericile ncastrate, efebuesc și sculptura în lemn. — Primesc **coloratul în oleu sau cleu** a ori ce fel de **edificii publice și private**, precum și **văpsitul de portale, uși și ferestre**. — Asemenea pictez firme cu prețuri foarte moderate.

Rugând On. P. pentru sprijinul binevoitor rămân

cu distinsă stimă

Augustin Cucerzan
zugrav.

(80) 16—?

Aiud—Nagyenyed, Tot-utca.

Vă pudrați? -- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

IESS,

m'am obișnuit a folosi și eu pudră, pentru că

Pudra de porcelan **less** este pudra cu mireasma cea mai plăcută.

Pudra de porcelan **less** este pudra cea mai fină din lume.

Pudra de porcelan **less** este pudra cea mai inofensivă.

Pudra de porcelan **less** împiedecă asudatul feței, a mâinilor și a subsuoriilor.

Pudra de porcelan **less** face să dispară zgrăbunțele și pietele pistrii de pe față.

Pudra de porcelan **less** se lipește de pielea feței admirabil.

Pudra de porcelan **less** dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă.

Pudra de porcelan **less** se uzită și ca pudră de față, cea mai fină din lume.

Pudra de porcelan **less** se capătă în cutii originale americane de câte **3 și 5**

Cor. în 6 culori diferite și anume: în **culoarea albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței**. La comande să se spună anume și **lămurit**: în ce **culoare** și de care **preț** să se trimită pudră comandată.

Fete până și feciori dela țară

cumpără în cantități mari

CREME=DIANA

și

SĂPUN=DIANA

Alifie pentru înfrumusețarea feței și pentru fineța mâinilor,

de când aceste se capătă pretotindenea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

BÉLA ERÉNYI

Apoteca—Diana

în

BUDAPESTA, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretotindenea în țară. (103) 6—10

Sfat și ajutor.

Cei ce sufer în defecțe de mistuire, durpri și arsuri de stomac, constipație și alte scăderi împreunate cu aceste,

afă vindecare cu ajutorul

PICURILOR DE STOMAC ai lui BRADY

numiți mai înainte „Picuri de Mariacell”, ce s'au dovedit de buni, acum mai bine de 30 ani încoace.

Se află în fiecare apotecă. O sticlă mare cu 1.60 cor., mică cu — 90 fileri. 6 sticle deodată cu 5.40 cor. 3 sticle mari 4.80 cor. trimise franco, dacă prețul se trimite înainte.

Apoteca K. BRÁDY la „Magyar Király” în Viena I. Fleischmarkt 2. Depot 5.

(107) 4-6

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—99.

Biu central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körút 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

(3) 42—52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

SALVATOR

asociație internațională de ajutorare.

Intemeiată pe sistemul de grupe ca și celelalte asociații de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAȚIA

care solveste ajutorul asigurat fără nici o detrageră, fie grupa completă ori ba. Solveste la caz de moarte deja după 2 luni de membrie 25%, după 3 luni de membrie 50% și după 4 luni de membrie 75% din ajutorul asigurat; iar deja după 5 luni de membrie capitalul întreg. Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în faese de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i-se lichidează întregul capital asigurat. De membru se primește ori care persoană în etatea de 15—80 ani. Se pot asigura ajutoare de 1—6000 coroane. Taxa de înscriere: 6—16 cor. Taxa anuală de membrie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2—6 cor.

„SALVATOR” e

UNICA ASOCIAȚIA

care din venitul curat anual împarte 25% între membrii; iar alte 25% le folosește pentru scopuri internaționale, culturale și umanitare. Prospecte și blanchete trimitem gratuit și franco. Primim și membrii, cari ar fi deja înscriși la alte asociații.

Reprezentanți harnici acceptăm în tot locul.

Reprezentanța generală pentru Ungaria

Timisoara (Temesvár) Josefín, str. domnească (Uri-n.) nr. 2. (102) 5-9

O vișoară piesă poporală în
3 acte de *Octavian Prie* (pag.
99). Se află de vânzare la librăria
seminarială din Balázsfalva—Blaj
60 fil. plus 10 fil. porto.

Vatra familiară. Indemnuri și sfaturi
pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte
pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și
în o foarte frumoasă limbă poporală. E edi-
tată de societatea de lectură a Clericilor din
Seminarul Blajului. Se află de vânzare la
oricare Librărie românească. Prețul 30 bani

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniú Novotny

în Timișoara-Fabric

4: 43—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjustori de fier bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte,
indată ce clopotele sunt bătute de o
latură prin aceea ce sunt mântuite de
crepare. — Cu deosebire recomaud

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de
multe ori premiate, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cugăuri după figura
S și pentru aceea au ton mai in-
tensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă,
d
că un clopot patent de 327 kg.
este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul
vechiu. Mai departe se recomandă
spre facerea scaunelor de fier
bătut, de sine stătătoare, —
spre preadjustarea clopotelor
vechi cu adjustarea de fier
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

secomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantagii deosebite) pe cazul morții cu
termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zețre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
n. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în
finea anului 1911 K. 5,275,798.28
Capitalul asigurat pe viață achitate „ 5,146,556.36
Starea asigurătorilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744.—
} viață „ 10,931,322.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă cor. 2,520,492.—

Prospecte și informa se dau gratuit în
birourile Direcțiunii la toți agenții.

Persoane versate în ach. cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(6) 111-9